

**Posudek diplomové práce Bc. Lenky Štrosové**  
***Kostelní Radouň – jihočeská vesnice:***  
***Tradiční a současné rodinné a společenské rituály***

73 s, textu, poznámkový aparát, bibliografie, seznam respondentů, mapky, obrazová příloha

Lenka Štrosová se ve své magisterské práci soustředila na soudobé formy výroční obřadnosti, doplněné některými dalšími novodobými aktivitami zábavného a sportovního charakteru, které probíhají v jihočeské obci Kostelní Radouň. Autorka však nevěnuje pozornost rodinnému životu a rituálům, jak by mohl čtenář podle názvu předpokládat.

Text je dobře logicky rozdělen do dvou přibližně stejně velkých částí. První z nich je věnována vymezení pojmů, metodologii, historiografii a pramenům, druhá, zaměřená na současnost, v úvodu popisuje základní instituce, spolky a sdružení, které v obci působí (je otázkou, proč je právě sem zařazena obecní kronika) a posledních zhruba třicet stran se zabývá průběhem kalendářního roku s výročními festiviti tradičními i zcela novodobými.

Pasáže, které se týkají použité literatury, jsou velmi stručné. Je to spíše výčet, než hodnocení, a autorka v nich postupuje poněkud nesystematicky. Snad jsou jednotlivá díla řazena podle toho, jak významná se pro práci ukázala, respektive nakolik z nich bylo čerpáno(?). Větší pozornost věnuje autorka metodologii výzkumu. Tady je text propracovanější a vykazuje lepší úroveň, i když dost překvapivě vyznívá výrok, že její kvalitativní výzkum *nemá přinést reprezentativní výsledek* (s.11). Pokud by nebyl v určitém, jasně vymezeném smyslu reprezentativní, ztratila by celá práce smysl.

Kapitola o vývoji zájmu o tradiční lidovou kulturu mohla být propojena s partii o literatuře, ale nezbytně nutné to není. Klíčové osobnosti, které se v regionu po národopisné a etnologické stránce angažovaly a angažují, František Lego, Jan Muk a Alexandra Zvonařová (ke kterým by měl být přidán minimálně Karel Weiss, možná i Emilie Fryšová), jsou charakterizovány dobře a s nadhledem. (Snad jen poznámka k F. Legovi, který na Zemské jubilejní výstavě *neprezentoval* českou chalupu, pouze sestavu nábytku z Blat v hlavní světlici, která byla jedním ze čtyř prostorů výstavního objektu – s.19). Kapitola sleduje aktivity jmenovaných osobností, takže tu vznikají časové přeryvy a skoky (např. s.20), ale vzhledem k zaměření práce je dostačující.

Historie obce vychází především z místních pramenů. Architektonický vývoj a údaje o extravilánu jsou zpracovány dobře, ale sociální poměry a jejich vývoj je naznačen jen velmi vágně. Čtenář se například jen z náhodné zmínky jedné z respondentek doví, že bylo obvyklé odcházet na sezónní práce do Vídně. Zachycena není ani soudobá generační a profesní struktura obce. Naproti tomu je podrobně popsána občanská vybavenost, často i s vývojem v posledních desetiletích, což jistě představuje jeden z kladů práce.

Spolková činnost má v obci relativně dlouhou tradici. Jednotlivá sdružení jsou představena ve stručném historickém přehledu. Hlavní pozornost je pochopitelně zaměřena na jejich současné aktivity, které se orientují jednak na revitalizaci tradičních lidových obřadů

(nestálo by za to, zamyslet se nad folklorismem, revitalizací, svérázem?), jednak na nové originální festivity, ve kterých se často prolíná zábavná a sportovní činnost.

Autorka logicky vyděluje z ročního koloběhu nejdříve to, co je inspirováno tradiční lidovou kulturou. Oceňuji její snahu uvést každý rituál obecnějším výkladem, i když není všude důsledná. Například u masopustu takový rámeček chybí, je však k němu přiložena pěkná fotodokumentace, zatímco u Velikonoc je velmi obsáhlý, ale vlastní pozorování a výzkum nebyl zřejmě tak detailní. Takové výkyvy by se našly i u dalších obřadů a dají se vysvětlit reálnými možnostmi autorky. Domnívám se, že místní svatovítská pouť, pokud je zvykem slavit ji na svátek patrona místního kostela v týdnu kolem 15. června(?), by měla být zařazena před dožínky. Překvapivé je, že jediná zmínka o mikulášské nadílce popisuje dětskou besídku, kterou pořádá svaz žen. Opravdu se tu neobjevuje tradiční Mikuláš s andělem a čertem? Možná by stálo za zamýšlení, co z výročního cyklu se zdá dnešním organizátorům přijatelné a zajímavé a proč?

Poslední oddíl práce je zaměřen na soudobé aktivity, organizované z největší části kvůli sportovnímu vyžití, kolektivní zábavě a pohoštění. Vedle „olympiády“, která jistě nepostrádá místní specifičnost, je zřejmě originální „traktoriáda“. Je to jeden dokladů, jak důležité je dnes pro obyvatele některých (jihočeských) obcí prezentovat se veřejnosti pokud možno něčím zcela zvláštním a posílit tak integraci a pocit identity. Samozřejmě je tu přítomen i silný prestižní moment. Pro autorku to nepochybně byla výzva k analýze.

K jazykové a stylistické stránce mám dvě poznámky. Práce má dobrou úroveň, jen velmi vadí, když autorka důsledně popisuje své zúčastněné pozorování (s. 11 a 12) a velmi volně užívání adjektiv „původní“ (co je původní zástavba, co je původní rituál?) a „letošní“, což je určení zcela vágní.

Bc. Lenka Štrosová předložila magisterskou práci, která přes zmíněné výtky splňuje nároky na tento typ práce kladené a doporučuji ji k obhajobě s předběžným hodnocením *dobře až velmi dobře*.

Praha 25. srpna 2016

Doc. Irena Štěpánová, CSc.  
Ústav etnologie FFUK